

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukainen poikkeaminen rauhoitettujen ja tiukasti suojeltujen kovakuoriaislajien rauhoitussäännöksistä

1 Asia

Isolampisukeltajan (*Graphoderus bilineatus*) ja jättisukeltajan (*Dytiscus latissimus*) rauhoitussäännöksiä koskeva luonnonsuojelulain (9/2023) 83 §:n mukainen poikkeuslupa, Lahti

2 Hakija

FCG Rakennettu Ympäristö Oy

3 Vireilletulo

16.4.2026

4 Hakemus

FCG Rakennettu Ympäristö Oy hakee lupaa poiketa isolampisukeltajan ja jättiläissukeltajan rauhoitusmääräyksistä. FCG Rakennettu Ympäristö OY suorittaa Lahden kaupungin toimeksiannosta Niitty-Hennalan asemakaava-alueella selvityksen, jossa tutkitaan isolampisukeltajan ja jättisukeltajan esiintymistä Niitty-Hennala asemakaava-alueella sijoittuvilla vesialtailla.

Selvityksen maastotyöt tehdään elävänä pyytävillä sukeltajakuoriaisryksillä, joissa on syötti. Selvityksen kohteena oleville vesialueille sijoitetaan 2-3 elävänä pyytävää rysää vähintään noin viikon ajaksi touko-kesäkuussa. Rysät koetaan 2-3 päivän välein, jotta kuoriaiset säilyvät elossa ja ne voidaan tunnistamisen jälkeen vapauttaa.

Havainnot kirjataan vuoden 2026 loppuun mennessä laji.fi-tietokantaan

5 Määräykset, joita hakemus koskee

Jätti- ja isolampisukeltaja ovat luonnonsuojelulain 78 §:n 1 momentissa tarkoitettuja Euroopan unionin tiukkaa suojelua edellyttäviä ja luonnonsuojelulailla rauhoitettuja eliölajeja.

Tiukasti suojeltujen eläinlajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain 78 §:n 2 momentin mukaan kielletty.

Luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan kiellettyä on rauhoitetun eläimen tahallinen tappaminen tai pyydystäminen, pesien sekä munien ja yksilöiden muiden kehitysasteiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen sekä yksilöiden tahallinen häiritseminen, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muuton aikaisilla levähdysalueilla tai muutoin niiden elämänsyklinen kannalta tärkeillä paikoilla.

Lupa- ja valvontavirasto voi luonnonsuojelulain 83 § mukaan myöntää luvan poiketa em. kiellosta, jos siitä ei ole haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle, poikkeamiselle ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua ja poikkeus on tarpeen luonnonvaraisen elämistön ja kasviston suojelemiseksi tai luontotyyppien säilyttämiseksi; viljelmiin, karjankasvatukseen, metsiin, kalatalouteen, vesistöön tai muuhun omaisuuteen kohdistuviin erityisen merkittävien vahinkojen ehkäisemiseen; kansanterveyttä tai yleistä turvallisuutta koskevista tai muista erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä ml. sosiaaliset tai taloudelliset syyt tai jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle tai lajien tutkimus-, koulutus tai uudelleensijoittamistarkoituksessa.

6 Lupa- ja valvontaviraston päätös

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakijalle luvan poiketa jätti- ja isolampisukeltajaa koskevista luonnonsuojelulain 70 §:n mukaisista kielloista hakemuksen mukaisesti seuraavin ehdoin:

1. Lupa on voimassa 31.12.2026 asti.
2. Lupa koskee Niitty-Hennala asemakaava-alueella sijoittuvia vesialtaita.
3. Luvan mukaisia toimenpiteitä tehtäessä tämä lupa on pidettävä mukana (esim. puhelimesta) ja pyydettyä esitettävä.
4. Lupa ei oikeuta isolampisukeltajan ja jättiläissukeltajan yksilöiden tahalliseen häirintään tai tappamiseen.
5. Luvan nojalla saa pyydystää jätti- ja isolampisukeltajia hakemuksessa mainitulla menetelmällä, kuitenkin niin, että pyydykset on koettava vähintään neljän vuorokauden välein. Pyydytyt yksilöt on vapautettava tunnistamisen ja valokuvaamisen jälkeen takaisin pyyntivesistöön. Pyynti keskeytetään kohteella, jos kohdelaji löytyy.
6. Pyydyksiin kuolleet yksilöt rauhoitetuista, uhanalaisista ja erityisesti suojeltavista lajeista tulee toimittaa ilman aiheutonta viivytystä julkisiin tieteellisiin kokoelmiin säilytettäväksi.
7. Kartoituksessa tehdyt havainnot rauhoitetuista, uhanalaisista ja erityisesti suojeltavista lajeista tulee tallentaa Suomen Lajitietokeskuksen laji.fi -palveluun tai LajiGIS-tietojärjestelmään.
8. Hakija vastaa tarvittavien lupien hakemisesta muilta viranomaisilta ja tarvittavasta yhteydenpidosta maanomistajaan.
9. Hakija vastaa siitä, että kaikki luvan mukaisiin toimenpiteisiin osallistuvat ovat tietoisia tämän luvan sisällöstä.
10. Lupa- ja valvontavirasto valvoo tämän luvan noudattamista ja voi tarvittaessa tehdä maastokäyntejä.
11. Luvan käytöstä on raportoitava Lupa- ja valvontavirastolle 31.12.2026 mennessä. Raportti toimitetaan viraston kirjaamoon osoitteeseen kirjaamo@lvv.fi tämän päätöksen asiainummersella varustettuna. Raportista on käytävä ilmi tutkimuspaikkojen sijainti ja niillä tavatut huomionarvoiset lajit.

6.1 Perustelut

Hakemus täyttää luonnonsuojelulaissa määritellyt poikkeuslupan myöntämisen perusteet ja poikkeuslupa voidaan myöntää.

Vaikutus suotuisaan suojelutasoon

Poikkeusta lisääntymis- ja levähdyspaikan hävittämiseen ja heikentämiseen ei voida myöntää, jos sillä on millä tahansa tasolla haitallinen vaikutus lajin suojelun tasoon tai suotuisan suojelun tason saavuttamiseen. Eliölajin suojelutaso on suotuisa, kun laji pystyy pitkällä aikavälillä säilymään elinvoimaisena luontaisissa elinympäristöissään eikä sen luontainen levinneisyysalue supistu. Suotuisaa suojelutasoa tarkastellaan paikallisella, alueellisella ja valtakunnallisella tasolla.

Viimeisimmän uhanlaisuusluokituksen (Suomen lajien uhanalaisuus: Punainen kirja 2019) mukaan jättsukeltaja ja isolampisukeltaja ovat elinvoimaisia. Vuoden 2019 lajiraportoinnissa EU:n komissiolle molempien lajien suojelutaso arvioitiin suotuisaksi ja kantojen kehityssuunta arvioitiin vakaaksi.

Hakemuksen mukaisessa selvityksessä ei vahingoiteta kohdelajien lisääntymis- tai levähdyspaikkaa tai lajeja itsessään. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että hakemuksen mukaisista toimenpiteistä, lupapäätöksessä mainituin ehdoin toteutettuna, ei ole haittaa kyseisten lajien suotuisan suojelutason säilyttämiselle paikallisella, alueellisella tai valtakunnallisella tasolla.

Komission antaman tiukasti suojeltujen lajien suojelua koskevan tiedonannon (C(2021) 7301 final) ja oikeuskäytännön (C-182/02, C-674/17) mukaan vaihtoehtoisten ratkaisujen puute on osoitettava objektiivisin ja toteen näytetyin perustein. Muita ratkaisuja ei voida pitää epätydyttävänä vain sen vuoksi, että ne edellyttävät käytäntöjen muuttamista, niiden toteuttamisessa on kohdattu vaikeuksia tai niistä aiheutuu kustannuksia.

Hakijan kuvaama sukeltajien inventointimenetelmä on yhdenmukainen Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt -julkaisussa (Suomen ympäristö 1/2017) olevan inventointimenetelmän kanssa. Kyseisen julkaisun mukaan syöttirysällä tapahtuva pyynti on mahdollisesti tehokkaampi tapa kartoittaa lajien esiintymistä verrattuna haavimiseen. Pyydykset on koettava julkaisun mukaan 3–4 vuorokauden välein.

Selvityksen tekeminen on tarpeen, jotta kuoriaisten mahdollinen esiintyminen voidaan huomioida maankäytön suunnittelussa. Lupa- ja valvontaviraston näkemyksen mukaan hakemuksen mukaiselle lajist selvityksen toteuttamiselle ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua. Inventointi pystytään toteuttamaan niin, että alueelta mahdollisesti löytyville lisääntymis- ja levähdyspaikoille ei aiheudu heikentymistä.

Luonnonsuojelulain 83 §:n 3 momentin 4 kohdan täytyminen

Luonnonsuojelulain 83 §:n 3 momentin 4 kohdan mukaan poikkeaminen tiukkaa suojelua edellyttävien lajien rauhoitusmääräyksistä voidaan myöntää, jos se on tarpeen

eliölajien tutkimus-, koulutus-, uudelleensijoittamis- tai uudelleenistutustarkoituksessa. Hakemuksen mukainen toiminta tuottaa tietoa sukeltajakuoriaisten esiintymisestä.

6.2 Päätöksen täytäntöönpano

Tämä päätös on oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 122 §:n mukaisesti pantava välittömästi täytäntöön mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

Päätös on luonteeltaan sellainen, että luvan mukaisiin toimenpiteisiin tulee voida ryhtyä silloin, kun on paras ajankohta selvityksen tekemiselle lajien elinkierto ja aktiivisuus huomioiden eli alkaen jo toukokuun puolella. Lisäksi selvitys tuo yleisen edun kannalta tärkeää tietoa tiukasti suojeltujen lajien mahdollisesta esiintymisestä.

7 Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 1 §, 2 §, 70 §, 78 §, 83 §, 121 §

Luontodirektiivi (92/43/ETY) 12,16

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §

Valtioneuvoston asetus Lupa- ja valvontaviraston maksuista vuonna 2026 (1177/2025) 3 §

8 Asian käsittelijät

Asian on esitellyt luonnonsuojelunasiantuntija Pihla Penttilä ja ratkaissut johtava-asiantuntija Riitta Ryömä. Päätös on hyväksytty sähköisesti. Merkintä hyväksynnästä on päätöksen viimeisellä sivulla.

9 Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

10 Käsittelymaksu

Maksutta. Valtioneuvoston Lupa- ja valvontaviraston maksuista vuodelle 2026 antaman asetuksen (1177/2025) mukaan luonnonsuojelua edistävään tutkimustarkoitukseen myönnettävät poikkeukset ja luvat ovat maksuttomia.

11 Päätöksestä tiedottaminen

Liitteet

Valitusosoitus

Jakelu

Lupa- ja valvontavirasto julkaisee päätöksen luonnonsuojelulain 121 §:n mukaisesti internetsivuillaan.

sähköpostitse:
FCG Rakennettu Ympäristö Oy

Tiedoksi

sähköpostitse:
Ympäristöministeriö kirjaamo.ym@gov.fi
Etelä-Hämeen luonnonsuojelupiiri,
Heinolan kaupunki

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihde: 0295 254 000

kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/73955/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/73955/2026 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Penttilä Pihla 22.05.2026 12:33

Ratkaisija Ryömä Riitta 22.05.2026 12:41